

KINH ĐẠI BÁT-NHÃ BA-LA-MẬT-ĐA

QUYỂN 330

Phẩm 50: PHƯƠNG TIỆN THIÊN XẢO (3)

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, đúng vậy, đúng vậy! Nghĩa chẳng thể diễn đạt không tăng không giảm, Bồ thí ba-la-mật-đa không tăng không giảm, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tấn, Tịch lự, Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng không tăng không giảm; bốn Niệm trụ không tăng không giảm, bốn Chánh đoạn, bốn Thần túc, năm Căn, năm Lực, bảy chi Đăng giác, tám chi Thánh đạo cũng không tăng không giảm; bốn Tịch lự không tăng không giảm, bốn Vô lượng, bốn Định vô sắc cũng không tăng không giảm; tám Giải thoát không tăng không giảm, tám Thắng xứ, chín Định thứ đệ, mười Biến xứ cũng không tăng không giảm; pháp môn giải thoát Không không tăng không giảm, pháp môn giải thoát Vô tướng, Vô nguyện cũng không tăng không giảm; bậc Cực hỷ không tăng không giảm, bậc Ly cấu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cực nan thắng, bậc Hiện tiền, bậc Viễn hành, bậc Bất động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân cũng không tăng không giảm; năm loại mắt không tăng không giảm, sáu phép thần thông cũng không tăng không giảm; pháp môn Tam-ma-địa Không tăng không giảm, pháp môn Đà-la-ni cũng không tăng không giảm; mười lực của Phật không tăng không giảm, bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại Từ, đại Bi, đại Hỷ, đại Xả, mười tám pháp Phật bất cộng cũng không tăng không giảm; pháp không quên mất không tăng không giảm, tánh luôn luôn xả cũng không tăng không giảm; trí Nhất thiết không tăng không giảm, trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng cũng không tăng không giảm.

Này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa, an trú nơi phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa, chẳng nghĩ thế này: “Ta đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa hoặc tăng hoặc giảm”; chẳng nghĩ thế này: “Ta đối với Tịch lự, Tinh tấn, An nhẫn, Tịnh giới, Bồ thí ba-la-mật-đa hoặc tăng hoặc giảm”. Chỉ nghĩ thế này: “Chỉ có ý niệm về danh xưng là Bát-nhã ba-la-mật-đa.” Chỉ nghĩ thế này: “Chỉ có ý niệm về danh xưng là Tịch lự, Tinh tấn, An nhẫn, Tịnh giới, Bồ thí ba-la-mật-đa.”

Này Thiện Hiện, Đại Bồ-tát ấy khi tu hành Bồ thí ba-la-mật-đa, đem tác ý cùng lúc với Bồ thí này và tâm, căn lành đều nương vào đấy mà khởi, bình đẳng ban cho các hữu tình cùng có sự hồi hướng quả vị Giác ngộ cao tốt như quả vị Giác ngộ cao tốt sâu xa vi diệu của Phật mà phát khởi hồi hướng.

Này Thiện Hiện, Đại Bồ-tát ấy khi tu hành Tịnh giới ba-la-mật-đa, đem tác ý cùng lúc với Tịnh giới này và tâm, căn lành đều nương vào đấy mà khởi, bình đẳng ban cho các hữu tình cùng có sự hồi hướng quả vị Giác ngộ cao tốt như quả vị Giác ngộ cao tốt sâu xa vi diệu của Phật mà phát khởi hồi hướng.

Này Thiện Hiện, Đại Bồ-tát ấy khi tu hành An nhẫn ba-la-mật-đa, đem tác ý cùng lúc với An nhẫn này và tâm, căn lành đều nương vào đấy mà khởi, bình đẳng ban cho các hữu tình cùng có sự hồi hướng quả vị Giác ngộ cao tốt như quả vị Giác ngộ cao tốt sâu xa vi diệu của Phật mà phát khởi hồi hướng.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Này Thiện Hiện, Đại Bồ-tát ấy khi tu hành Tinh tấn ba-la-mật-đa, đem tác ý cùng lúc với Tinh tấn này và tâm, căn lành đều nương vào đấy mà khởi, bình đẳng ban cho các hữu tình cùng có sự hồi hướng quả vị Giác ngộ cao tột như quả vị Giác ngộ cao tột sâu xa vi diệu của Phật mà phát khởi hồi hướng.

Này Thiện Hiện, Đại Bồ-tát ấy khi tu hành Tĩnh lự ba-la-mật-đa, đem tác ý cùng lúc với Tĩnh lự này và tâm, căn lành đều nương vào đấy mà khởi, bình đẳng ban cho các hữu tình cùng có sự hồi hướng quả vị Giác ngộ cao tột như quả vị Giác ngộ cao tột sâu xa vi diệu của Phật mà phát khởi hồi hướng.

Này Thiện Hiện, Đại Bồ-tát ấy khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa, đem tác ý cùng lúc với Bát-nhã này và tâm, căn lành đều nương vào đấy mà khởi, bình đẳng ban cho các hữu tình cùng có sự hồi hướng quả vị Giác ngộ cao tột như quả vị Giác ngộ cao tột sâu xa vi diệu của Phật mà phát khởi hồi hướng.

Bấy giờ, Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, sao gọi là quả vị Giác ngộ cao tột?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, chân như của các pháp là quả vị Giác ngộ cao tột.

Cụ thọ Thiện Hiện lại bạch:

–Bạch Thế Tôn, chân như của các pháp nào mà cho rằng chân như của các pháp là quả vị Giác ngộ cao tột?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, chân như của sắc là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của thọ, tưởng, hành, thức là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của nhãn xứ là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của sắc xứ là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của nhãn giới là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý giới là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của sắc giới là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của thanh, hương, vị, xúc, pháp giới là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của nhãn thức giới là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý thức giới là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của nhãn xúc là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của các thọ do nhãn xúc làm duyên sinh ra là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của các thọ do nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xúc làm duyên sinh ra là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của địa giới là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của thủy, hỏa, phong, không, thức giới là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của tánh nhân duyên là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của tánh đẳng vô gián duyên, sở duyên duyên, tăng thượng duyên là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của vô minh là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sinh, lão tử, sầu bi khổ ưu não là quả vị Giác ngộ cao tột.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Này Thiện Hiện, chân như của Bồ thí ba-la-mật-đa là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tấn, Tĩnh lự, Bát-nhã ba-la-mật-đa là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của pháp không bên trong là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của pháp không bên ngoài, pháp không cả trong ngoài, pháp không không, pháp không lớn, pháp không thắng nghĩa, pháp không hữu vi, pháp không vô vi, pháp không rốt ráo, pháp không không biên giới, pháp không tản mạn, pháp không không đổi khác, pháp không bản tánh, pháp không tự tướng, pháp không cộng tướng, pháp không nơi tất cả pháp, pháp không chẳng thể nắm bắt được, pháp không không tánh, pháp không tự tánh, pháp không không tánh tự tánh là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của chân như là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của pháp giới, pháp tánh, tánh không hư vọng, tánh chẳng đổi khác, tánh bình đẳng, tánh ly sinh, pháp định, pháp trụ, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới chẳng thể nghĩ bàn là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của bốn Niệm trụ là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của bốn Chánh đoạn, bốn Thần túc, năm Căn, năm Lực, bảy chi Đăng giác, tám chi Thánh đạo là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của Thánh đế khổ là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của Thánh đế tập, diệt, đạo là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của bốn Tĩnh lự là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của bốn Vô lượng, bốn Định vô sắc là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của tám Giải thoát là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của tám Thắng xứ, chín Định thứ đệ, mười Biến xứ là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của pháp môn giải thoát Không là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của pháp môn giải thoát Vô tướng, Vô nguyện là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của bậc Cực hỷ là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của bậc Ly cấu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cực nan thắng, bậc Hiện tiền, bậc Viễn hành, bậc Bất động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của năm loại mắt là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của sáu phép thần thông là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của pháp môn Tam-ma-địa là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của pháp môn Đà-la-ni là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của mười lực của Phật là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại Từ, đại Bi, đại Hỷ, đại Xả, mười tám pháp Phật bất cộng là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của pháp không quên mất là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của tánh luôn luôn xả là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của quả Dự lưu là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của quả Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của quả vị Độc giác là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của trí Nhất thiết là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của sinh tử là quả vị Giác ngộ cao tột; chân như của Niết-bàn là quả vị Giác ngộ cao tột.

Này Thiện Hiện, chân như của các pháp không tăng không giảm nên quả vị Giác

ngộ cao tốt của chư Phật cũng không tăng không giảm.

Này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát chẳng xa lìa Bát-nhã ba-la-mật-đa, thường ưa an trú nơi chân như của các pháp, hoàn toàn chẳng thấy có pháp nào có tăng có giảm. Do nhân duyên này, nghĩa chẳng thể diễn đạt không tăng không giảm; nên Bồ thí ba-la-mật-đa không tăng không giảm, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tấn, Tĩnh lự, Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng không tăng không giảm; bốn Niệm trụ không tăng không giảm, bốn Chánh đoạn, bốn Thần túc, năm Căn, năm Lực, bảy chi Đẳng giác, tám chi Thánh đạo cũng không tăng không giảm; bốn Tĩnh lự không tăng không giảm, bốn Vô lượng, bốn Định vô sắc cũng không tăng không giảm; tám Giải thoát không tăng không giảm, tám Thắng xứ, chín Định thứ đệ, mười Biến xứ cũng không tăng không giảm; pháp môn giải thoát Không không tăng không giảm, pháp môn giải thoát Vô tướng, Vô nguyện cũng không tăng không giảm; bậc Cực hỷ không tăng không giảm, bậc Ly cấu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cực nan thắng, bậc Hiện tiền, bậc Viễn hành, bậc Bất động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân cũng không tăng không giảm; năm loại mắt không tăng không giảm, sáu phép thần thông cũng không tăng không giảm; pháp môn Tam-ma-địa Không tăng không giảm, pháp môn Đà-la-ni cũng không tăng không giảm; mười lực của Phật không tăng không giảm, bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại Từ, đại Bi, đại Hỷ, đại Xả, mười tám pháp Phật bất cộng cũng không tăng không giảm; pháp không quên mất không tăng không giảm, tánh luôn luôn xả cũng không tăng không giảm; trí Nhất thiết không tăng không giảm, trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng cũng không tăng không giảm.

Này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát nương vào phương tiện của sự không tăng không giảm ấy mà tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa. Do pháp môn này, các công đức được tập hợp mà chứng quả vị Giác ngộ cao tốt.

Bấy giờ, Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, nếu Đại Bồ-tát nương vào phương tiện của sự không tăng không giảm ấy mà tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa và do pháp môn này, tất cả công đức đã được tập hợp để chứng quả vị Giác ngộ cao tốt thì Đại Bồ-tát ấy đã dùng tâm ban đầu để chứng quả vị Giác ngộ cao tốt, hay dùng tâm về sau để chứng quả vị ấy? Bạch Thế Tôn, Đại Bồ-tát ấy nếu dùng tâm ban đầu chứng quả vị Giác ngộ cao tốt thì khi tâm ấy khởi, tâm về sau chưa khởi, không có sự tương hợp; còn nếu dùng tâm về sau chứng quả vị Giác ngộ cao tốt thì khi tâm ấy khởi thì tâm trước đã diệt, không có sự tương hợp. Như vậy thì tâm, tâm sở pháp xuất hiện trước sau, tiến lui không ăn khớp chẳng có tính hòa hợp thì làm thế nào có thể chứa nhóm căn lành được? Nếu chẳng thể chứa nhóm các căn lành được thì làm sao Bồ-tát có thể chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, Ta sẽ nêu một thí dụ ngắn gọn khiến người có trí theo ý nghĩa ấy có thể dễ dàng lãnh hội được.

Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Như khi thắp đèn thì ngọn lửa ban đầu đốt tim đèn hay ngọn lửa sau đốt tim đèn?

Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Cái tim đèn bị đốt chẳng?

–Bạch Thế Tôn, theo cái thấy thông thường thì cái tim đèn bị đốt thật.

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát cũng giống như thế, chẳng dùng tâm ban đầu chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt, cũng chẳng lìa tâm ấy chứng đắc quả vị Giác ngộ

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

cao tốt; chẳng phải dùng tâm về sau chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt, cũng chẳng lia tâm ấy chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt. Do vậy mà các Đại Bồ-tát chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt.

Lại nữa Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát từ lúc mới phát tâm tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thì đã tu học viên mãn mười bậc dẫn tới việc chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, các Đại Bồ-tát tu học mười bậc nào được viên mãn để chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát tu hành bậc Cực hỷ cho đến bậc Pháp vân, làm cho viên mãn, dẫn tới việc chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt; cũng học bậc Tịnh quán, bậc Chủng tánh, bậc Đệ bát, bậc Kiến, bậc Bạc, bậc Ly dục, bậc Dĩ biện, bậc Độc giác, Bậc Như Lai làm cho viên mãn, dẫn tới việc chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt.

Này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát đối với mười bậc này tinh cần tu học, khi được viên mãn, chẳng phải dùng tâm ban đầu chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt, cũng chẳng lia tâm ấy chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt; chẳng phải dùng tâm về sau chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt; cũng chẳng lia tâm ấy chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt. Do đó, các Đại Bồ-tát chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, duyên khởi như thế là rất sâu xa, rất vi diệu, đó là các Đại Bồ-tát chẳng phải dùng tâm ban đầu chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt, cũng chẳng lia tâm ấy chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt; chẳng phải dùng tâm về sau chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt; cũng chẳng lia tâm ấy chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt. Do đó, các Đại Bồ-tát chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt.

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Nếu tâm đã diệt thì có thể sinh lại chẳng?

Thiện Hiện đáp:

–Bạch Thế Tôn, không thể được! Bạch Thiện Thệ! Không thể!

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Nếu tâm đã sinh thì có thể bị diệt chẳng?

Thiện Hiện đáp:

–Bạch Thế Tôn, đúng vậy! Bạch Thiện Thệ, đúng vậy!

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Có pháp bị diệt, tâm chẳng phải sẽ bị diệt chẳng?

Thiện Hiện đáp:

–Bạch Thế Tôn, không phải! Bạch Thiện Thệ, không phải!

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Tâm trụ là như tâm chân như chẳng?

Thiện Hiện đáp:

–Bạch Thế Tôn, đúng vậy! Bạch Thiện Thệ, đúng vậy!

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Tâm như chân như an trụ là thật tế chẳng?

Thiện Hiện đáp:

–Bạch Thế Tôn, không! Bạch Thiện Thệ, không!

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Chân như, thật tế là sâu xa chăng?

Thiện Hiện đáp:

–Bạch Thế Tôn, đúng vậy! Bạch Thiện Thệ, đúng vậy!

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Chính chân như là tâm chăng?

Thiện Hiện đáp:

–Bạch Thế Tôn, không phải! Bạch Thiện Thệ, không phải!

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Là chân như có tâm chăng?

Thiện Hiện đáp:

–Bạch Thế Tôn, không! Bạch Thiện Thệ, không!

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Chính tâm là chân như chăng?

Thiện Hiện đáp:

–Bạch Thế Tôn, không! Bạch Thiện Thệ, không!

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Là tâm có chân như chăng?

Thiện Hiện đáp:

–Bạch Thế Tôn, không! Bạch Thiện Thệ, không!

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Chân như thấy chân như có chăng?

Thiện Hiện đáp:

–Bạch Thế Tôn, không! Bạch Thiện Thệ, không!

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Nếu Đại Bồ-tát dốc tu hành như thế là tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm diệu chăng?

Thiện Hiện đáp:

–Nếu Đại Bồ-tát dốc tu hành như thế thì hoàn toàn không có chốn tu hành. Vì sao? Bạch Thế Tôn, vì nếu Đại Bồ-tát tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm diệu thì không có tâm hiện hành, cũng không có chốn hiện hành. Vì sao? Bạch Thế Tôn, vì trong việc an trú nơi chân như, hoàn toàn không hiện hành và không có chốn hiện hành.

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Nếu Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm diệu là tu hành ở chỗ nào?

Thiện Hiện đáp:

–Nếu Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm diệu thì tu hành ở Thắng nghĩa đế; nơi đây, sự hiện hành và chốn hiện hành đều không có sở hữu, chủ thể và đối tượng nhằm đạt đến đều chẳng thể nắm bắt được.

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Nếu Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm diệu thì trong việc tu hành nơi Thắng nghĩa đế, tuy chẳng chấp giữ về tướng mà tu hành theo tướng chăng?

Thiện Hiện đáp:

–Bạch Thế Tôn, không phải! Bạch Thiện Thệ! Không phải!

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Nếu Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm diệu thì trong việc tu hành nơi Thắng nghĩa đế là hủy hoại tướng chẳng?

Thiện Hiện đáp:

–Bạch Thế Tôn, không phải! Bạch Thiện Thệ! Không phải!

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Nếu Đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm diệu thì trong việc tu hành nơi Thắng nghĩa đế đã hủy hoại ý tướng về tướng chẳng?

Thiện Hiện đáp:

–Bạch Thế Tôn, không! Bạch Thiện Thệ, không!

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, theo ý ông thì sao? Nếu Đại Bồ-tát khi dốc tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm diệu chẳng hủy hoại tướng, cũng chẳng hủy hoại ý tướng về tướng chẳng?

Thiện Hiện đáp:

–Đại Bồ-tát ấy khi dốc tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm diệu, chẳng nghĩ thế này: “Ta sẽ hủy hoại tướng và hủy hoại ý tướng về tướng”; cũng chẳng nghĩ thế này: “Ta sẽ hủy hoại không tướng, và hủy hoại ý tướng về không tướng, vì đối với tất cả pháp không có sự phân biệt.”

Bạch Thế Tôn, Đại Bồ-tát ấy tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm diệu, tuy có thể xa lìa các sự phân biệt như thế, nhưng vì đối với vô lượng công đức thù thắng nơi mười lực của Phật, của bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại Từ, đại Bi, đại Hỷ, đại Xả, mười tám pháp Phật bất cộng... chưa được viên mãn nên chưa chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tốt.

Bạch Thế Tôn, Đại Bồ-tát ấy thành tựu phương tiện thiện xảo vi diệu; do diệu lực của phương tiện thiện xảo này nên đối với tất cả pháp chẳng giữ lấy, chẳng hủy hoại. Vì sao? Bạch Thế Tôn, vì Đại Bồ-tát ấy biết rõ tự tướng của tất cả pháp là không.

Bạch Thế Tôn, Đại Bồ-tát ấy an trú trong tự tướng không của tất cả pháp, vì sự thôi thúc của nguyện lực đại Bi nhằm hóa độ các hữu tình vào ba pháp Tam-ma-địa, nên dùng ba thứ định này để đem lại sự thành tựu đầy đủ cho các hữu tình.

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, đúng vậy, đúng vậy, đúng như lời ông nói!

Khi ấy, Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, Đại Bồ-tát ấy vì sao nhập ba pháp Tam-ma-địa này để đem lại sự thành tựu đầy đủ cho các hữu tình.

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, Đại Bồ-tát ấy an trú nơi Tam-ma-địa Không, thấy các hữu tình phần nhiều chấp ngã, nên dùng diệu lực của phương tiện để giáo hóa, khiến họ an trú nơi Tam-ma-địa Không.

Này Thiện Hiện, Đại Bồ-tát ấy an trú nơi Tam-ma-địa Vô tướng, thấy các hữu tình phần nhiều tu hành theo hình tướng, nên dùng diệu lực của phương tiện để giáo hóa, khiến họ an trú nơi Tam-ma-địa Vô tướng.

Này Thiện Hiện, Đại Bồ-tát ấy an trú nơi Tam-ma-địa Vô nguyện, thấy các hữu tình phần nhiều đều mong muốn được an vui từ bên ngoài, nên dùng diệu lực của

phương tiện để giáo hóa, khiến họ an trú nơi Tam-ma-địa Vô nguyện.

Này Thiện Hiện, Đại Bồ-tát ấy tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm diệu nhập ba pháp Tam-ma-địa này để đem lại sự thành tựu đầy đủ cho các hữu tình như thế.

Bấy giờ, Cự thọ Xá-lợi Tử hỏi Cự thọ Thiện Hiện:

–Thưa ngài Thiện Hiện, nếu Đại Bồ-tát ở trong mộng, nhập ba pháp Tam-ma-địa này, đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, có tăng thêm lợi ích chăng?

Thiện Hiện đáp:

–Thưa ngài Xá-lợi Tử, nếu Đại Bồ-tát vào lúc ban ngày nhập ba pháp Tam-ma-địa này, đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có tăng thêm lợi ích, thì ở trong mộng có nhập ba pháp Tam-ma-địa ấy cũng tăng thêm lợi ích. Vì sao? Thưa ngài Xá-lợi Tử, vì ban ngày cùng trong mộng không sai biệt.

Thưa ngài Xá-lợi Tử, nếu Đại Bồ-tát, ban ngày tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa, mà đã gọi là tu tập Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thì Đại Bồ-tát ấy, trong mộng tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng gọi là tu tập Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa; ba pháp Tam-ma-địa đối với Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, có thể làm tăng thêm lợi ích, cũng giống như vậy.

Khi ấy, Xá-lợi Tử hỏi Thiện Hiện:

–Các Đại Bồ-tát ở trong mộng tạo nghiệp, thì có tăng thêm hoặc tổn giảm lợi ích chăng? Phật dạy rằng các pháp hữu vi là hư vọng, chẳng thật, như việc làm trong mộng, thế thì sao hành động kia có thể tăng hoặc giảm? Như thế là thế nào? Phải chăng đối với các nghiệp đã tạo trong mộng có thể tăng thêm lợi ích hoặc có thể tổn giảm, thậm chí khi tỉnh thức nhớ nghĩ, phân biệt các việc đã làm trong mộng cũng có sự tăng giảm?

Thiện Hiện đáp:

–Có những người ban ngày giết hại sinh mạng kẻ khác, rồi vào ban đêm trong mộng, nhớ nghĩ, phân biệt, tự cảm thấy rất vui sướng; hoặc có người trong mộng thấy giết kẻ khác tưởng là đang khi tỉnh nên phát sinh vui mừng; hai nghiệp như thế, theo ý ngài thì sao?

Xá-lợi Tử đáp:

–Không có cái đối tượng để duyên thì hoặc suy nghĩ, hoặc hành động đều chẳng phát sinh được; cần có đối tượng để duyên thì suy nghĩ và hành động mới phát khởi. Trong mộng, suy nghĩ và hành động duyên vào đâu mà sinh?

Thiện Hiện đáp:

–Đúng vậy, đúng vậy! Hoặc mộng, hoặc tỉnh, không có cái đối tượng để duyên thì suy nghĩ và hành động chẳng sinh; cần có đối tượng để duyên thì suy nghĩ và hành động mới hiện khởi. Vì sao? Thưa ngài Xá-lợi Tử, hoặc mộng, hoặc tỉnh, cần phải ở trong pháp thấy, nghe, hiểu, biết có sự chuyển biến của nhận thức, do đó mới khởi nhiễm hoặc tịnh. Nếu không có các pháp thấy nghe hiểu biết thì không có sự chuyển biến của nhận thức, cũng không nhiễm không tịnh. Do đó nên biết hoặc mộng, hoặc tỉnh, có cái đối tượng để duyên, thì suy nghĩ và hành động mới khởi; không có cái đối tượng để duyên thì suy nghĩ và hành động chẳng phát sinh.

Xá-lợi Tử hỏi Thiện Hiện:

–Phật dạy rằng tư duy và tạo tác đều lìa tự tánh thì tại sao có thể nói là có đối tượng duyên hiện khởi?

Thiện Hiện đáp:

–Tuy các tư duy, tạo tác và pháp thuộc đối tượng duyên tự tánh đều là không, nhưng do tự tâm chấp giữ lấy hình tướng phân biệt, nên nói tư duy, tạo tác có đối tượng

để duyên mới sinh; nếu không có đối tượng để duyên thì tư duy và tạo tác không khởi.

Bấy giờ, Cụ thọ Xá-lợi Tử lại hỏi Cụ thọ Thiện Hiện:

–Nếu Đại Bồ-tát, ở trong mộng tu hành Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tấn, Tinh lự, Bát-nhã, đem căn lành ấy ban cho các hữu tình một cách bình đẳng, cùng hồi hướng quả vị Giác ngộ cao tột thì Đại Bồ-tát ấy có phải thật hồi hướng Đại Bồ-đề chăng?

Cụ thọ Thiện Hiện nói với Xá-lợi Tử:

–Đại Bồ-tát Từ Thị, từ lâu đã được thọ ký không thoái chuyển, chỉ còn cách một đời nữa là nhất định sẽ thành Phật, đủ khả năng để trả lời một cách thuận hợp tất cả vấn nạn. Hiện tại, trong pháp hội này ta nên thỉnh vấn ngài. Từ Tôn Bồ xứ nhất định sẽ trả lời.

Khi ấy, Xá-lợi Tử theo lời của Thiện Hiện cung kính thỉnh vấn Bồ-tát Từ Thị.

Lúc này, Bồ-tát Từ Thị nói với Xá-lợi Tử:

–Đó gọi là những pháp gì để ta có thể giải đáp: Là sắc chăng? Là thọ, tưởng, hành, thức chăng? Là cái không của sắc chăng? Là cái không của thọ, tưởng, hành, thức chăng? Và lại, sắc chẳng có thể giải đáp, thọ, tưởng, hành, thức cũng chẳng có thể giải đáp. Cái không của sắc chẳng có thể giải đáp; cái không của thọ, tưởng, hành, thức cũng chẳng có thể giải đáp. Vì sao? Nay Xá-lợi Tử, ta hoàn toàn chẳng thấy có pháp nào là chủ thể giải đáp, có pháp nào là đối tượng được giải đáp, nơi chốn và thời gian giải đáp, và nhờ đấy mà được giải đáp cũng đều chẳng thấy. Ta hoàn toàn chẳng thấy có pháp gọi là chủ thể thọ ký, có pháp gọi là đối tượng được thọ ký; nơi chốn thọ ký, thời gian thọ ký, và nhờ đó mà được thọ ký cũng đều chẳng thấy. Vì bản tánh của tất cả pháp đều không, hoàn toàn không sở hữu, không hai, không phân biệt, rốt ráo tận cùng, chẳng thể nắm bắt được.

Khi ấy, Xá-lợi Tử lại hỏi Đại Bồ-tát Từ Thị:

–Pháp mà Ngài đã nói, có phải đúng như Ngài đã chứng chăng?

Đại Bồ-tát Từ Thị nói:

–Pháp mà ta đã nói chẳng phải như pháp đã chứng. Vì sao? Nay Xá-lợi Tử, vì pháp mà ta đã chứng là chẳng thể diễn đạt được.

Xá-lợi Tử lại nghĩ thế này: “Đại Bồ-tát Từ Thị trí tuệ sâu rộng đã tu tập tất cả pháp Bồ thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tấn, Tinh lự, Bát-nhã ba-la-mật-đa, viên mãn từ lâu, lấy vô sở đắc làm phương tiện, nên đối với các câu hỏi, có thể giải đáp như thế.”

Bấy giờ, Đức Phật bảo Xá-lợi Tử:

–Nay Xá-lợi Tử, theo ý ông thì sao? Ông do pháp ấy mà chứng đắc quả A-la-hán, có phải thấy pháp ấy là có thể diễn nói chăng?

Xá-lợi Tử đáp:

–Bạch Thế Tôn, không thể! Bạch Thiện Thế, không thể!

Phật dạy:

–Nay Xá-lợi Tử, những pháp đã chứng của các Đại Bồ-tát tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm diệu cũng lại như vậy.

Nay Xá-lợi Tử, Đại Bồ-tát ấy chẳng nghĩ thế này: “Ta do pháp ấy sẽ được thọ ký; ta do pháp ấy hiện được thọ ký; ta do pháp ấy đã được thọ ký.” Chẳng nghĩ thế này: “Ta do pháp ấy sẽ được chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tột.”

Nay Xá-lợi Tử, Đại Bồ-tát ấy tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm diệu chẳng sinh do dự rằng: “Ta đối với quả vị Giác ngộ cao tột là đắc hay là chẳng đắc.”; chỉ nghĩ thế này: “Ta đối với quả vị Giác ngộ cao tột, nhất định sẽ chứng đắc.”

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Này Xá-lợi Tử, Đại Bồ-tát ấy tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa thâm diệu, khi được nghe pháp sâu xa, tâm vị ấy chẳng kinh, chẳng hãi, chẳng sợ; đối với việc chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tột cũng chẳng sợ sệt, quyết định tự biết là mình sẽ chứng đắc đối tượng đạt tới là quả vị Giác ngộ cao tột.

M